

svetskaknjizevnost*

Fjodor M.
Dostojevski

Zločin i kazna

NOVA KNJIGA

Zločin i kazna

Fjodor Mihajlovič Dostojevski

Književna vrsta: roman

Mjesto radnje: Petrograd (Sankt Peterburg) i Sibir u Rusiji

Vrijeme radnje: 19. Stoljeće

Tema: Priča o mladiću koji počini zločin, ali poslije shvati svoju pogrešku, prizna što je učinio i započne novi život.

Glavne pouke:

- Nijedan zločin ne ostaje bez posljedica.
- Nitko nije iznad zakona.
- Priznanje, kajanje i ljubav mogu pomoći čovjeku da promijeni svoj život.
- Dobrota i podrška drugih ljudi mogu pomoći čovjeku da postane bolja osoba.

PRVI DIO

Radnja započinje u Petrogradu tijekom vrućeg srpnja. Glavni lik, bivši student Rodion Romanovič Raskolnikov, živi u vrlo maloj i siromašnoj sobici. Toliko je siromašan da duguje novac gazdarici i izbjegava susrete s njom. Već dugo ne studira i ne radi, a većinu vremena provodi sam, razmišljajući. U njegovoj se glavi polako stvara opasna zamisao, ali još uvijek nije siguran hoće li je ostvariti.

Raskolnikov odlazi do lihvarice Aljone Ivanovne kako bi založio očev srebrni sat i dobio nešto novca. Dok razgovara sa staricom, pažljivo promatra njezin stan, raspored soba, mjesto gdje drži ključeve i način na koji skriva svoj novac. Primjećuje da je starica vrlo nepovjerljiva i škrtica. Nakon što dobije vrlo mali iznos za sat, odlazi iz njezina stana. Na ulici ga obuzima osjećaj gađenja prema vlastitim mislima. Pita se kako je uopće mogao razmišljati o tako strašnom djelu te pokušava uvjeriti samoga sebe da je sve to samo prolazna maštarija.

Zbunjen i iscrpljen, ulazi u krčmu kako bi se malo okrijepio. Ondje upoznaje bivšeg činovnika Semjona Zaharoviča Marmeladova. Marmeladov je alkoholičar koji Raskoljnikovu ispriča svoju tužnu životnu priču. Objašnjava da je zbog alkohola izgubio posao, ugled i gotovo sve što je imao. Svjestan je svojih pogrešaka i ne pokušava ih opravdati, nego priznaje da je sam odgovoran za svoju nesreću.

Marmeladov priča o svojoj supruzi Katerini Ivanovnoj. Ona je obrazovana žena plemićkog podrijetla koja je nakon smrti prvoga muža ostala sama s troje male djece. Udala se za Marmeladova nadajući se boljem životu, ali zbog njegova pijanstva cijela je obitelj zapala u teško siromaštvo. Katerina Ivanovna boluje od teške bolesti, često kašlje i veoma teško podnosi glad i neimaštinu. Unatoč tome, ponosna je i nastoji sačuvati svoje dostojanstvo.

Marmeladov govori i o svojoj kćeri Sonji iz prvoga braka. Zbog velike bijede i gladi Sonja je bila prisiljena početi se baviti prostitucijom kako bi prehranila svoju obitelj. Jedne večeri donijela je kući trideset rubalja koje je zaradila na taj način. Nije rekla ni riječ, nego je samo ostavila novac na stol i otišla plakati. Katerina Ivanovna shvatila je kakvu je žrtvu Sonja podnijela za obitelj pa joj je kleknula pred noge i cijelu noć plakala.

Zbog svojega novog života Sonja više nije mogla živjeti s obitelji te se preselila u drugu sobu. Ipak, nastavila je pomagati ocu, maćehi i djeci te im je donosila novac kad god je mogla. Marmeladov priznaje da ga upravo Sonjina dobrota i požrtvornost najviše bole jer zna koliko pati zbog njega.

Marmeladov zatim priča kako je nakratko ponovno dobio posao. Cijela je obitelj bila presretna i nadala se da će njihov život napokon krenuti nabolje. Katerina Ivanovna uredila je kuću, pripremila ručak i ponovno počela vjerovati u bolju budućnost. Međutim, Marmeladov nije izdržao. Ukrade sav novac koji je donio kući kao plaću, potroši ga na alkohol i ponovno izgubi posao. Svjestan je da je svojim postupcima uništio sreću svoje obitelji, ali ne može pobijediti svoju ovisnost.

Na kraju razgovora Marmeladov govori kako vjeruje da će Bog jednoga dana oprostiti svima koji su iskreno patili i pokajali se za svoje grijehe. Posebno vjeruje da će Bog oprostiti Sonji zbog njezine žrtve i dobrote. Njegove riječi pokazuju koliko se osjeća krivim zbog svega što je učinio svojoj obitelji.

Nakon razgovora Raskolnikov pomaže pijanom Marmeladovu da dođe kući. Ondje vidi veliko siromaštvo u kojem njegova obitelj živi. Susreće Katerinu Ivanovnu i njihovu gladnu djecu te još jednom shvaća koliko je težak život ljudi oko njega. Taj ga prizor duboko potresa i ostavlja snažan dojam na njega.

DRUGI DIO

Nakon ubojstva Aljone Ivanovne i Lizavete, Raskolnikov nekoliko dana provodi u bunilu. Budi se u strahu i panično provjerava odjeću kako bi pronašao tragove krvi. Primjećuje krv na hlačama, čarapi i džepu te uništava ono što može. Ukradene predmete još uvijek drži kod sebe, što ga dodatno plaši jer shvaća da ih uopće nije sakrio kako treba. Muči ga osjećaj da gubi razum te se boji da će ga policija svakoga trenutka otkriti.

Ubrzo dolaze Nastasja i kućepazitelj te mu uručuju poziv u policijsku postaju. Raskolnikov je uvjeren da su otkrili njegovo ubojstvo i odlazi potpuno prestravljen. Međutim, u policiji saznaje da nije pozvan zbog zločina, nego zbog duga koji ima prema gazdarici. Mora potpisati izjavu da će dug podmiriti čim bude mogao. Osjeća golemo olakšanje, ali istodobno postaje svjestan koliko ga strah uništava.

Dok čeka u policiji, slučajno čuje razgovor policijskih službenika o ubojstvu lihvarice i njezine sestre. Raspravljaju o mogućim počiniteljima i dokazima, spominjući ljude koji su se u vrijeme zločina nalazili u zgradi. Raskolnikov jedva uspijeva zadržati prisebnost. U jednom trenutku gotovo poželji priznati zločin, ali odustaje. Napetost i grižnja savjesti toliko su snažni da se onesvijesti pred policajcima, što kod njih izaziva sumnju, ali još uvijek nitko ne povezuje njegovo ponašanje sa zločinom.

Po izlasku iz policije Raskolnikov odlučuje konačno ukloniti ukradene stvari. Nakon dugog lutanja gradom pronalazi veliko kamenje u jednom dvorištu. Podiže jedan kamen, sakrije ispod njega novčanik i sve predmete koje je uzeo od lihvarice te ponovno vrati kamen na mjesto. Zadovoljan je jer vjeruje da je zauvijek uklonio dokaze, ali istodobno shvaća da ukradene stvari nije ni pogledao niti ga zapravo zanima njihov sadržaj. Počinje se pitati zašto je uopće počinio zločin ako mu novac nije bio važan.

Lutajući gradom dolazi do kuće svog prijatelja Dmitrija Razumihina. Razumihin odmah primjećuje da je Raskolnikov teško bolestan, iscrpljen i psihički slomljen. Nudi mu posao prevođenja knjiga kako bi zaradio novac, ali Raskolnikov odbija pomoć i ubrzo odlazi. Njegovo ponašanje postaje sve neobičnije i proturječnije jer želi biti sam, ali istodobno osjeća potrebu da bude među ljudima.

Na ulici ugleda veliko okupljanje ljudi. Marmeladova su pregazili konji kočije i teško je ozlijeđen. Raskolnikov mu odmah priskače u pomoć te ga zajedno s drugima odnosi kući. Marmeladov ubrzo umire okružen obitelji. Njegova supruga Katerina Ivanovna očajava jer nema novca ni za pogreb, a djeca ostaju bez ikakve sigurnosti. Sonja također dolazi ocu i svjedoči njegovoj smrti. Potresen njihovom bijedom, Raskolnikov daje Katerini Ivanovnoj gotovo sav novac koji je njegova majka poslala njemu za život. Taj čin pokazuje da unatoč počinjenom zločinu u njemu još postoji suosjećanje prema ljudima koji pate.

Po povratku kući osjeća kratkotrajno olakšanje i čak pomisli da se ponovno može vratiti normalnom životu. Međutim, ubrzo ga svladaju bolest i iscrpljenost pa pada u dubok san koji traje više dana. Za to vrijeme Razumihin se brine o njemu. Nabavlja mu odjeću, hranu i lijekove te razgovara s liječnikom Zosimovom, koji smatra da je Raskolnikov ozbiljno psihički i fizički iscrpljen. Razumihin nastoji pomoći prijatelju, iako ne razumije pravi uzrok njegova stanja.

Kad se Raskolnikov probudi, saznaje da su u Petrograd stigle njegova majka Pulherija Aleksandrovna i sestra Avdotja Romanovna (Dunja). Njihov dolazak izaziva u njemu snažne osjećaje jer zna da pred njima mora skrivati istinu o zločinu. Istodobno saznaje više o Dunjinoj namjeri da se uda za bogatog činovnika Petra Petroviča Lužina. Lužin tvrdi da želi siromašnu djevojku koja će mu biti zahvalna i poslušna, što Raskolnikova duboko vrijeđa. Uvjeren je da se sestra želi žrtvovati zbog njega i njihove majke pa odlučuje učiniti sve kako bi spriječio taj brak.

Razumihin se upoznaje s Pulherijom Aleksandrovnom i Dunjom te odmah ostavlja vrlo dobar dojam. Pokazuje iskrenu brigu za Raskolnikova i obećava da će im pomoći. Posebno ga impresionira Dunjina razboritost, dostojanstvo i snaga karaktera. Između njih se već pri prvom susretu razvija međusobno poštovanje koje će kasnije prerasti u dublje osjećaje.

Na kraju drugog dijela Raskolnikov se napokon susreće s majkom i sestrom. Umjesto radosnog obiteljskog susreta, njegovo ponašanje postaje hladno, napeto i nepredvidivo. Izmučen grižnjom savjesti i bolešću, ne može podnijeti njihovu blizinu ni ljubav koju mu iskazuju. Drugi dio završava osjećajem da će Raskolnikovljeva unutarnja borba postajati sve snažnija te da će ga zločin sve više udaljavati od ljudi koje voli.

TREĆI DIO

Raskolnikov se probudi i vidi majku Pulheriju Aleksandrovnu, sestru Dunju i prijatelja Razumihina. Majka i sestra sretne su što ga vide, ali primjećuju da je još uvijek vrlo slab, bolestan i razdražljiv. On ih zamoli da odu jer ne može podnijeti razgovor i buku.

Prije nego što odu, Raskolnikov pita jesu li već razgovarale s Petrom Petrovičem Lužinom. Zatim odlučno kaže Dunji da se ne smije udati za Lužina. Uvjeren je da se sestra želi žrtvovati zbog njega i njihove majke. Traži od nje da odmah prekine zaruke. Dunja odgovara da će sama donijeti odluku i ne prihvaća bratovu zapovijed. Između njih nastaje napet razgovor. Raskolnikov na kraju ponavlja da ne želi takvog čovjeka za šogora te se okrene prema zidu i više ne razgovara.

Razumihin uvjeri majku i Dunju da je najbolje da za sada ostave Raskolnikova na miru. Obećava da će ostati uz njega, dovesti liječnika Zosimova i redovito ih obavještavati o njegovu stanju. Majka i sestra pristanu te odu u svoj smještaj.

Na putu Razumihin, koji je još pod utjecajem alkohola, iskreno razgovara s njima. Divi se Dunji i otvoreno pokazuje koliko je cijeni. Govori da će učiniti sve kako bi pomogao Raskolnikovu. Njegova iskrenost ostavlja dobar dojam na obje žene, iako ih ponekad zbunjuje svojim ponašanjem.

Liječnik Zosimov dolazi pregledati Raskolnikova. Kaže majci i sestri da se njegovo stanje polako popravlja, ali upozorava da je bolest povezana ne samo s fizičkom iscrpljenošću nego i s teškim brigama i psihičkim opterećenjem. Savjetuje im da ga ne uznemiruju i vjeruje da će mu obitelj pomoći u oporavku.

Sljedećeg jutra Razumihin se probudi i srami se svojega jučerašnjeg ponašanja. Smatra da se nije ponašao pristojno pred Dunjom i njezinom majkom. Ipak odlučuje otići k njima i pomoći im koliko god može. Pažljivo se uredi i nastoji ostaviti bolji dojam.

Kad stigne u njihovo konačište, Pulherija Aleksandrovna i Dunja već ga čekaju. Zahvaljuju mu na pomoći i raspituju se o Raskolnikovu. Razumihin im iskreno opisuje njegov karakter. Kaže da je pametan, ponosan, zatvoren i često šutljiv, ali i vrlo dobar i velikodušan čovjek koji teško pokazuje svoje osjećaje.

Razgovor zatim prelazi na Raskolnikovu prošlost. Majka spominje da je jednom htio oženiti siromašnu i bolesnu djevojku, što ju je tada jako zabrinulo. Razumihin priznaje da o tome zna malo, ali vjeruje da je djevojka bila dobra osoba.

Najveću zabrinutost izazove pismo Petra Petroviča Lužina. U pismu traži da na večernjem sastanku ne bude Raskolnikova jer ga je uvrijedio pri njihovu posljednjem susretu. Lužin također piše da je Raskolnikov dao mnogo novca obitelji poginulog Marmeladova, što smatra nepromišljenim postupkom. Majka ne zna što učiniti, dok Dunja odlučuje da će brat ipak doći na sastanak. Smatra da je najbolje da se svi otvoreno suoče i razgovaraju.

ČETVRTI DIO

Raskolnikova iznenada posjeti Arkadij Svidrigajlov, bivši poslodavac njegove sestre Dunje. Kaže da želi upoznati Raskolnikova i zamoliti ga da mu pomogne sastati se s Dunjom. Tvrdi da želi popraviti loš dojam koji je ostavio nakon događaja na imanju i uvjerava Raskolnikova da više nije zaljubljen u Dunju.

Svidrigajlov pokušava opravdati svoje prijašnje ponašanje prema Dunji. Govori da nije želio učiniti zlo i da su njegove namjere bile drukčije nego što su drugi mislili. Raskolnikov mu ne vjeruje, smatra ga odbojnim čovjekom i pokazuje otvoreno nepovjerenje.

Svidrigajlov zatim govori o svojoj pokojnoj ženi Marfi Petrovnoj. Kaže da ga nakon smrti nekoliko puta posjećuje kao priviđenje te opisuje njihove kratke razgovore. Raskolnikov sumnja da

Svidrigajlov nije psihički zdrav, dok Svidrigajlov razmišlja o smrti, zagrobnom životu i mogućnosti da postoje drugi svjetovi.

Nakon toga razgovor ponovno prelazi na Dunju. Svidrigajlov kaže da Lužin nije dobar izbor za nju i tvrdi da će joj brak s njim donijeti više štete nego koristi. Zato želi Dunji dati deset tisuća rubalja kako bi mogla raskinuti zaruke bez financijskih briga. Raskolnikov odbija prenijeti tu ponudu i jasno daje do znanja da ne želi da se Svidrigajlov približava njegovoj sestri.

Prije odlaska Svidrigajlov otkriva još jednu važnu vijest. Kaže da je Marfa Petrovna u oporuci ostavila Dunji tri tisuće rubalja koje će uskoro dobiti. Nakon toga odlazi.

Raskolnikov i Razumihin zatim odlaze majci i Dunji na sastanak s Lužinom. Putem Raskolnikov govori da se boji Svidrigajlova i upozorava Razumihina da pazi na Dunju.

U Bakaljejevljevoj kući okupljaju se Raskolnikov, Dunja, njihova majka, Razumihin i Lužin. Razgovor je od početka napet. Lužin govori loše o Svidrigajlovu i upozorava da je opasan čovjek. Ispriča nekoliko priča o njegovoj prošlosti kako bi pokazao da mu se ne može vjerovati.

Raskolnikov tada svima kaže da ga je Svidrigajlov upravo posjetio. Prenosi da želi razgovarati s Dunjom te otkriva da joj je Marfa Petrovna ostavila tri tisuće rubalja u oporuci. Ta vijest iznenadi majku i Dunju.

Nakon toga izbija svađa između Lužina i Raskolnikova. Dunja pokušava smiriti situaciju i traži da se njih dvojica pomire, ali Lužin to odbija. Smatra da ga je Raskolnikov teško uvrijedio i govori kako ne želi imati takav odnos sa svojom budućom obitelji.

Rasprava postaje još žešća kada Raskolnikov optuži Lužina da je u pismu namjerno lagao o njemu kako bi ga posvađao s majkom i sestrom. Kaže da je Lužin namjerno iskrivio istinu o novcu koji je dao Marmeladovljevoj obitelji i da je nepravedno vrijeđao Sonju. Sukob među njima tako postaje još dublji.

PETI DIO

Nakon što je Dunja raskinula zaruke s njim, Petar Petrovič Lužin osjeća se poniženo i ljutito. Žali što prije nije davao novac Dunji i njezinoj majci jer misli da bi mu tada bilo teže otkazati brak. Krivi Raskoljnikova za sve što se dogodilo i razmišlja kako mu se osvetiti.

U kući se priprema objed nakon Marmeladovljeva pogreba. Lužin sazna da će među gostima biti i Raskoljnikov. Tada počinje smišljati plan kojim bi mogao nauditi njemu i Sonji.

Lužin razgovara sa svojim sustanarom Andrejem Lebezjatnikovim. Lebezjatnikov govori o svojim naprednim društvenim idejama, jednakosti muškaraca i žena, komunama i promjenama u društvu. Lužin ga sluša, ali ga zapravo ne shvaća ozbiljno.

Zatim Lužin zamoli Lebezjatnikova da pozove Sonju u njegovu sobu. Želi da Lebezjatnikov ostane prisutan tijekom razgovora kako kasnije nitko ne bi mogao pogrešno protumačiti njihov susret.

Kad Sonja dođe, Lužin joj kaže da se ispriča Katerini Ivanovnoj jer neće doći na objed. Govori kako mu je žao njezina teškog položaja i predlaže da se prikupi novac za pomoć obitelji Marmeladov. Smatra da bi bilo bolje da novac čuva Sonja, a ne Katerina Ivanovna, jer misli da ona nije sposobna razumno raspolagati njime.

Na kraju razgovora Lužin daje Sonji deset rubalja kao pomoć obitelji. Sonja mu zahvaljuje, uzima novac i odlazi. Lebezjatnikov pohvali njegov postupak, vjerujući da je Lužin iskreno želio pomoći siromašnoj obitelji. Međutim, Lužin u sebi skriva sasvim drukčije namjere.

U drugom poglavlju opisuje se objed koji Katerina Ivanovna priređuje nakon Marmeladovljeva pogreba. Iako je obitelj vrlo siromašna, ona želi dostojno odati počast pokojnom mužu i pokazati ostalim stanarima da je njezina obitelj nekada živjela uglednim životom. Zato potroši gotovo sav novac koji je dobila za pogreb.

Mnogi gosti koje je pozvala ne dolaze. To jako pogađa Katerinu Ivanovnu jer je očekivala da će doći ugledniji ljudi. Umjesto njih dolazi nekoliko siromašnih stanara i nepoznatih ljudi, što je

dodatno razočara. Posebno joj smeta ponašanje gazdarice Amalije Ivanovne pa se prema njoj počinje odnositi hladno i s prijezirom.

Na objed dolazi i Raskolnikov. Katerina Ivanovna srdačno ga dočekuje jer ga smatra obrazovanim i uglednim mladićem. Tijekom objeda neprestano razgovara s njim, žali se na goste koji nisu došli i ismijava neke od prisutnih stanara. Unatoč svemu, trudi se održati dojam dostojanstva i pokazati da njezina obitelj zaslužuje poštovanje.

ŠESTI DIO

Raskolnikov je nakon smrti Katerine Ivanovne vrlo uznemiren. Osjeća strah, zbunjenost i usamljenost. Teško razmišlja i često luta gradom bez cilja. Najviše ga muči Svidrigajlov jer zna da on zna njegovu tajnu.

Svidrigajlov se brine za pogreb Katerine Ivanovne i pomaže njezinoj djeci. Smješta ih u ustanove gdje će imati bolji život te obećava da će pomoći i Sonji. Raskolnikovu govori da bi trebali ozbiljno razgovarati jer imaju neriješenih stvari među sobom.

Raskolnikov odlazi u Sonjin stan na molitvu za pokojnu Katerinu Ivanovnu. Gleda Sonju i djecu kako mole pokraj lijesa. Nakon završetka molitve Sonja mu tiho stisne ruke i nasloni glavu na njegovo rame. Raskolnikova iznenađuje što prema njemu ne pokazuje ni mržnju ni gađenje, unatoč svemu što je učinio.

Kasnije ga posjećuje Razumihin. Govori mu da je njegova majka teško bolesna jer je zabrinuta za njega. Kaže mu i da je Dunja dobila neko tajanstveno pismo koje ju je jako uznemirilo. Raskolnikov priznaje Razumihinu da vjeruje kako on voli Dunju i kaže mu da će se ubuduće brinuti za njih dvije.

Razumihin zatim spominje da je pronađen ubojica lihvarice. Kaže da je Nikolaj priznao zločin i da je policija povjerovala njegovu priznanju. Raskolnikov je zbog toga iznenađen i uznemiren jer zna da Nikolaj nije pravi ubojica.

Nakon Razumihinova odlaska Raskolnikov odlučuje razgovarati sa Svidrigajlovom. Međutim, upravo tada u njegovu sobu dolazi istražitelj Porfirij Petrovič.

Porfirij kaže da je došao iskreno razgovarati. Objašnjava kako je od samog početka sumnjao na Raskolnikovu. Prisjeća se njegovih čudnih postupaka, razgovora u policiji, članka koji je napisao o iznimnim ljudima i njihovih ranijih susreta. Kaže da ga je dugo promatrao i da je postupno složio sve dokaze.

Objašnjava da nije povjerovao Nikolajevu priznanju jer smatra da ono nije istinito. Prema njegovu mišljenju, Nikolaj je priznao iz vjerskih razloga i zato što vjeruje da će patnjom iskupiti grijeh.

Na kraju razgovora Porfirij izravno kaže Raskolnikovu da zna da je upravo on ubio lihvaricu i Lizavetu. Dodaje da još nema dovoljno dokaza za uhićenje, ali je potpuno uvjeren u njegovu krivnju. Savjetuje mu da sam prizna zločin jer će tako dobiti manju kaznu i lakše započeti novi život nakon što odsluži kaznu. Govori mu da čovjek može pronaći mir samo ako prihvati odgovornost za svoje postupke.

EPILOG

Prošlo je godinu i pol od ubojstva. Raskolnikov je osuđen na osam godina prisilnog rada u Sibiru. Tijekom suđenja iskreno priznaje zločin i detaljno opisuje kako je ubio lihvaricu i Lizavetu te gdje je sakrio ukradene stvari. Sud uzima u obzir da se sam prijavio, da se nije okoristio ukradenim novcem i da je prije zločina pomagao siromašnima te spasio dvoje djece iz požara. Zbog toga dobiva blažu kaznu.

Razumihin i Dunja vjenčaju se i planiraju jednoga dana preseliti u Sibir kako bi bili bliže Raskolnikovu. Sonja odlazi za njim i nastanjuje se u gradu u kojem služi kaznu. Redovito ga posjećuje i piše pisma Dunji i Razumihinu o njegovu životu.

Pulherija Aleksandrovna teško podnosi sinov odlazak. Obitelj joj skriva istinu o njegovoj osudi i govori da je otputovao zbog važnog posla. Međutim, ona sve više sluti da se dogodilo nešto strašno. Zdravlje joj se pogoršava, često govori o sinu i njegovoj velikoj budućnosti te naposljetku umire u bunilu. Raskolnikov za majčinu smrt saznaje tek kasnije.

U Sibiru je Raskolnikov zatvoren i radi zajedno s ostalim kažnjenicima. Iako podnosi težak život, najveća mu je muka njegov unutarnji nemir. Ne osjeća pravo kajanje zbog samog ubojstva, nego

ga muči to što nije uspio ostvariti ono što je zamislio i što je njegova teorija propala. Smatra da je pogriješio jer nije bio dovoljno snažan, a ne zato što je počinio zločin.

Drugi zatvorenici ne vole Raskoljnikova. Drže ga oholim i ne razumiju ga. S druge strane, Sonju svi poštuju i vole. Ona pomaže zatvorenicima, piše njihova pisma, razgovara s njihovim obiteljima i uvijek je spremna pomoći svakome. Zbog svoje dobrote stječe poštovanje svih ljudi u kaznionici.

Nakon nekog vremena Raskoljnikov se razboli i završi u zatvorskoj bolnici. Za vrijeme bolesti sanja strašan san o bolesti koja zahvaća cijeli svijet. Ljudi zbog nje postaju uvjereni da jedino oni imaju pravo i istinu pa nastaju sukobi, mržnja i nasilje. Taj san simbolizira opasnost ljudske oholosti i uvjerenja da je pojedinac iznad svih drugih.

Kada ozdravi, Sonja ga ponovno dolazi posjetiti. Na obali rijeke prvi put iskreno pokazuje svoje osjećaje. Pada pred njezina koljena, plače i shvaća koliko mu znači. Sonja razumije da je napokon počeo voljeti i da se u njemu dogodila velika unutarnja promjena. Njih dvoje odlučuju zajedno podnijeti sve teškoće koje ih još čekaju.

Raskoljnikov tada prvi put osjeća da može započeti novi život. Iako ga čeka još sedam godina robije, u njemu se budi nada, ljubav i želja za promjenom. U njegovu životu započinje moralni i duhovni preporod. Pisac zaključuje da je to početak jedne nove priče – priče o čovjekovu unutarnjem preobražaju, iskupljenju i povratku u život.

TUMAČ RIJEČI

Riječ	Objašnjenje
alkoholičar	osoba koja je ovisna o alkoholu
bunilo	stanje kada osoba zbog bolesti ne razmišlja jasno
činovnik	osoba koja radi uredski posao u državnoj službi
detaljno	vrlo točno i s puno pojedinosti
dostojanstvo	osjećaj vlastite vrijednosti i poštovanja prema sebi
zabluda	pogrešno vjerovanje ili mišljenje
dokaz	nešto što pokazuje da je nešto istina

Riječ	Objašnjenje
dug	novac koji osoba mora vratiti
grižnja savjesti	loš osjećaj jer je osoba učinila nešto pogrešno
zagrobni život	život za koji neki vjeruju da postoji nakon smrti
iskupljenje	popravljanje zla koje je osoba učinila
iscrpljen	jako umoran i bez snage
istraga	postupak kojim policija traži krivu osobu
istražitelj	osoba koja istražuje zločin
izniman	poseban, drukčiji od većine
kaznionica	zatvor u kojem zatvorenici služe kaznu
kajanje	žaljenje zbog pogrešnog postupka
karakter	osobine neke osobe
konačište	mjesto gdje osoba privremeno boravi ili spava
lihvar	osoba koja posuđuje novac uz vrlo velike kamate
maštarija	nešto što postoji samo u nečijim mislima
međusobno	jedan prema drugome
zalog	predmet koji se ostavlja kao jamstvo za posuđeni novac
nemir	osjećaj zabrinutosti i unutarnje napetosti
nepredvidiv	osoba ili događaj za koji se ne može znati što će učiniti
nepovjerenje	osjećaj da nekome ne vjerujemo
nepromišljen	učinjen bez dobrog razmišljanja
nevolja	težak problem ili nesreća
oholost	osjećaj da je osoba bolja i važnija od drugih
oporavak	vrijeme kada osoba nakon bolesti ponovno ozdravi
oporuka	dokument u kojem osoba prije smrti napiše kome ostavlja svoju imovinu
posljedice	ono što se dogodi nakon nekog događaja ili postupka
požrtvovnost	spremnost pomoći drugima i kada je teško

Riječ	Objašnjenje
poniziti se	priznati da si pogriješio i prihvatiti svoju odgovornost
preobražaj	velika promjena osobe na bolje
prisebnost	sposobnost da osoba ostane mirna i razmišlja jasno
priviđenje	nešto što osoba misli da vidi, iako nije stvarno
prostitucija	posao u kojem osoba prima novac za spolne odnose
proturječan	kada se nečije riječi ili postupci međusobno ne slažu
razboritost	sposobnost donošenja dobrih i pametnih odluka
raspolagati	koristiti ili upravljati nečim
suosjećajan	osoba koja razumije tuđu bol i želi pomoći
suočiti se	prihvatiti problem i pokušati ga riješiti
sumnja	osjećaj da nešto možda nije istina ili nije dobro
teorija	objašnjenje ili ideja o nečemu
unutarnji nemir	loš osjećaj u sebi zbog brige ili straha
uznemiren	zabrinut, uplašen ili nemiran
uvjerenje	nešto za što osoba čvrsto vjeruje da je istina
zaruke	obećanje da će se dvije osobe vjenčati